การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

Development of a Professional Learning Community Model Integrated with Quality Management to Enhance Active Learning Management of Teachers at Ban Samed School, Krasang District, Buriram Province

พิชญ์สุดา สุทินรัมย์
Pichsuda Sutinram
โรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
Ban Samed School, Krasang District, Buriram Province
Corresponding Author, E-mail: Pichsuda12@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และ 4) ประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูต้นแบบ 9 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ครูโรงเรียนบ้านเสม็ด 12 คน ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจสอบและแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ การวัดและประเมินผล ปัจจัยความสำเร็จ

2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด มีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ได้รับบทความ: 5 มกราคม 2569; **แก้ไขบทความ:** 26 กุมภาพันธ์ 2569; **ตอบรับตีพิมพ์:** 28 กุมภาพันธ์ 2569
Received: January 5, 2026; **Revised:** February 26, 2026; **Accepted:** February 28, 2026

3. ครูโรงเรียนบ้านเสม็ดมีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับดีมาก มีทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ครูโรงเรียนบ้านเสม็ดมีความคิดเห็นต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

คำสำคัญ: รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การบริหารคุณภาพ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objectives of this research were to: 1) examine the essential background information for developing a model of a Professional Learning Community (PLC) integrated with quality management to enhance active learning management among teachers at Ban Samed School, Krasang District, Buriram Province; 2) develop and validate a model of a Professional Learning Community integrated with quality management to improve teachers' active learning management at Ban Samed School; 3) investigate the effects of implementing the model of a Professional Learning Community integrated with quality management on the enhancement of active learning management of the teachers at Ban Samed School; and 4) evaluate the overall effectiveness of the developed model. This research employed a research and development (R&D) design. The key informants consisted of nine model teachers, nine specialists, nine experts, and twelve teachers from Ban Samed School, all of whom were selected through purposive sampling. The instruments used for data collection included an interview form, a checklist, and an evaluation form. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that:

1. The foundational data for the PLC model integrated with quality management consisted of 6 components: principles of the model, objectives of the model, content of the model, processes of the model, measurement and evaluation, and success factors.

2. The PLC model integrated with quality management for developing proactive learning management among teachers at Ban Samed School was highly consistent and appropriate.

3. Teachers at Ban Samed School demonstrated very good skills in designing proactive learning management, implementing proactive learning

management, and measuring and evaluating proactive learning management, with the highest level of quality in writing proactive learning management plans.

4. Teachers at Ban Samed School strongly agreed with the PLC model integrated with quality management.

Keywords: Professional Learning Community Model, Quality Management, Active Learning Management

1. บทนำ

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มุ่งเน้นในการพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งส่งเสริมความเป็นมืออาชีพอย่างเป็นระบบซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นเครื่องมือส่งเสริมความเป็นมืออาชีพที่มีประสิทธิผล กระบวนการดังกล่าวเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มครู ที่มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบ และสะท้อนผลการปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, หน้า 1) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทั้งสถานศึกษา

การบริหารการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ต้องอาศัยทรัพยากรและกระบวนการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน การสั่งการและการควบคุม (บุญเทพ พิศวง, 2563, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพในสถานศึกษาเป็นการปรับปรุงคุณภาพของผู้เรียนด้วยการให้บุคลากรทุกระดับและทุกคนในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการให้ประสบความสำเร็จ กำหนดทิศทางในการทำงานและนโยบายที่ชัดเจน ปรับปรุง ยกระดับมาตรฐาน กำหนดขั้นตอนการทำงานรวมทั้งคู่มือปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้นการบริหารคุณภาพจะสามารถนำมาใช้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 1) มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยมีคุณภาพและทักษะการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เน้นทักษะกระบวนการ ให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 4) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)

เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครู เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำทำหน้าที่เป็นโค้ชและ พี่เลี้ยง (Coach & Mentor) ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ดังนั้น จึงถือได้ว่าการจัดการเรียนแบบเชิงรุก (Active learning) เป็นการส่งเสริมความเป็นมืออาชีพให้กับครูและการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

โรงเรียนบ้านเสม็ดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีข้อจำกัดด้านบุคลากร งบประมาณและสื่ออุปกรณ์ นอกจากนี้ครูต้องรับผิดชอบหลายหน้าที่ ทั้งการสอนหลายวิชาในแต่ละระดับชั้นและงานบริหารอื่น ๆ ทำให้มีเวลาในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกค่อนข้างจำกัด อีกทั้งงบประมาณในการจัดอบรมหรือพัฒนาวิชาชีพก็มักไม่เพียงพอ ส่งผลให้รูปแบบการสอนยังคงเน้นการบรรยายหรือให้ผู้เรียนรับรู้แบบเดิม ๆ ซึ่งไม่ตอบโจทย์ต่อการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในบริบทโรงเรียนบ้านเสม็ดที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาศักยภาพให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับบริบท และเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การพัฒนาครูในมิตินี้ยังส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน (โรงเรียนบ้านเสม็ด, 2564)

จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และแนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประกอบกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแนวคิดของรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นเป็นการรวมกลุ่มกันของครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกันผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมมือร่วมใจกันที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือกันและกัน ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการอย่างกว้างขวางต่อผู้เรียน ครู และเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นที่มีบริบทคล้ายกันนำไปใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์ และที่สำคัญตอบสนองความต้องการของชุมชนในเขตพื้นที่บริการ เกิดการสร้างสรรค์ชุมชน ท้องถิ่น สังคม ประเทศชาติ อย่างยั่งยืน ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

4. เพื่อประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1. แหล่งข้อมูล/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ครูต้นแบบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 9 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง หาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหา (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์ นัดหมายวันเวลา และสถานที่ เป็นการล่วงหน้า

3.2 สัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกในลงในแบบสัมภาษณ์ โดยแยกเป็นรายบุคคล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการ วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร่างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์และแบบตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสม

ของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ หาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหา (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประสานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบชุมชน

3.2 ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนฯและคู่มือการใช้

3.3 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและคู่มือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านเสม็ด ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประมินทักษะฯ หาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหา (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.977

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ไปใช้ปฏิบัติจริงกับครูโรงเรียนบ้านเสม็ดในปีการศึกษา 2566

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านเสม็ด ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน หาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหา (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.950

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ให้ครูโรงเรียนบ้านเสม็ดจัดทำแบบประเมิน เดือนมีนาคม 2567

3.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล (Content analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาขอมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปองค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสัมภาษณ์ครูต้นแบบและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปองค์ประกอบของรูปแบบจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและการสัมภาษณ์ครูต้นแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิ	สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่นำมาใช้สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ
1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. เนื้อหา 4. กระบวนการ 5. สื่อ/ระบบสนับสนุน 6. การวัดและประเมินผล 7. เงื่อนไขปัจจัยความสำเร็จ 8. คำอธิบาย/คู่มือ 9. ผลลัพธ์	1. หลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3. เนื้อหาของรูปแบบ 4. กระบวนการของรูปแบบ 5. การวัดและประเมินผล 6. ปัจจัยความสำเร็จ

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่นำมาใช้สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) การวัดและประเมินผล 6) ปัจจัยความสำเร็จ

4.2 ผลการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ โดยรวม

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการของรูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหาของรูปแบบ	4.72	0.02	มากที่สุด	4.79	0.02	มากที่สุด
4. กระบวนการของรูปแบบ	4.78	0.01	มากที่สุด	4.78	0.01	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล	4.83	0.33	มากที่สุด	4.81	0.23	มากที่สุด
6. ปัจจัยความสำเร็จ	4.80	0.19	มากที่สุด	4.85	0.32	มากที่สุด
เฉลี่ย	**4.78**	**0.15**	**มากที่สุด**	**4.81**	**0.15**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78, S.D.= 0.15) และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.81, S.D. =0.15) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบมีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D.= 0.00) รองลงมาด้านการวัดและประเมินผล ปัจจัยความสำเร็จและกระบวนการของรูปแบบ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือด้านเนื้อหาของรูปแบบมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D.= 0.02) และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.79, S.D.= 0.02)

4.3 ผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. ทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 46.11 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.84 มีผลการประเมินระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

2. ทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.82, S.D.= 0.12) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3. ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 46.44 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.87 มีผลการประเมินระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4. ทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 46.77 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.90 มีผลการประเมินระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.4 ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพโดยรวม

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.78	0.15	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านกระบวนการ	4.83	0.12	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านผลลัพธ์	4.80	0.06	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เฉลี่ย	**4.80**	**0.05**	**เห็นด้วยอย่างยิ่ง**

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูโรงเรียนบ้านเสม็ดมีความคิดเห็นต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.05)

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 จากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ครูต้นแบบและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ การวัดและประเมินผล ปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปตามกระบวนการออกแบบและพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบในขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีสากล แต่ได้ปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบ้านเสม็ด โดยเน้นการใช้ร่วมกับการบริหารคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยาวิระ หลังปูเต๊ะ (2563, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการดำเนินงาน แนวทางในการประเมิน และเงื่อนไขความสำเร็จ

5.2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพมีความสอดคล้อง และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยได้การประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การบริหารคุณภาพ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่เชื่อมโยงข้อมูลร่วมกัน รวมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ครูต้นแบบ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในการนำไปยกร่างรูปแบบ และนำข้อมูลที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสม จึงทำให้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพที่สร้างขึ้นนี้ มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ปฏิบัติจริงในบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิชาติ อุ่นเกิด (2563, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า รูปแบบการบริหาร มีผลการประเมินรูปแบบในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ พบว่า ครูโรงเรียนบ้านเสม็ดมีทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 46.11 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.84 มีผลการประเมินระดับดีมาก มีทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.82, S.D.= 0.12) มีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 46.44 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.87 มีผลการประเมินระดับดีมาก มีทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวม มีคะแนนรวมเฉลี่ย 46.77 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.90 มีผลการประเมินระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ทุกรายการ ทั้งนี้เพราะกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ มีการประชุมวางแผนร่วมกันวิเคราะห์ผู้เรียนบริบทที่เกี่ยวข้อง มีการจัดองค์กร มอบหมายงานตามความถนัด ประสานความร่วมมืออย่างเป็นระบบ มีการติดตามคุณภาพงาน สนับสนุนกระบวนการที่หลากหลายสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญ นันไชยวงค์ (2564, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า ครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เพิ่มสูงขึ้น

5.4 ผลการประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ พบว่า ครูโรงเรียนบ้านเสม็ดมีความคิดเห็นต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\overline{X}$ = 4.80, S.D. = 0.05) ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากระบวนการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพ มีการวางแผนกระบวนการทำงานร่วมกัน การจัดองค์กรที่มีคุณภาพ

การประสานความร่วมมือ มีการปรับกระบวนทัศน์ครูสู่การสร้างกระบวนทัศน์พัฒนา (Growth Mindset) สนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี งบประมาณในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนเป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับ อรนลิน จินะฝั้น (2563, หน้าบทคัดย่อ) ได้จัดทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่าผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประเมินโดยคณะกรรมการนิเทศชั้นเรียน ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาความต้องการของครูและบริบทของสถานศึกษา มีดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สร้างความตระหนัก เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมครูที่ผ่านการพัฒนาด้วยรูปแบบนี้ โดยส่งเสริมให้ครูเหล่านี้เป็นวิทยากรแบ่งปันองค์ความรู้และเผยแพร่นวัตกรรมไปยังเครือข่ายโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรภายนอก

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

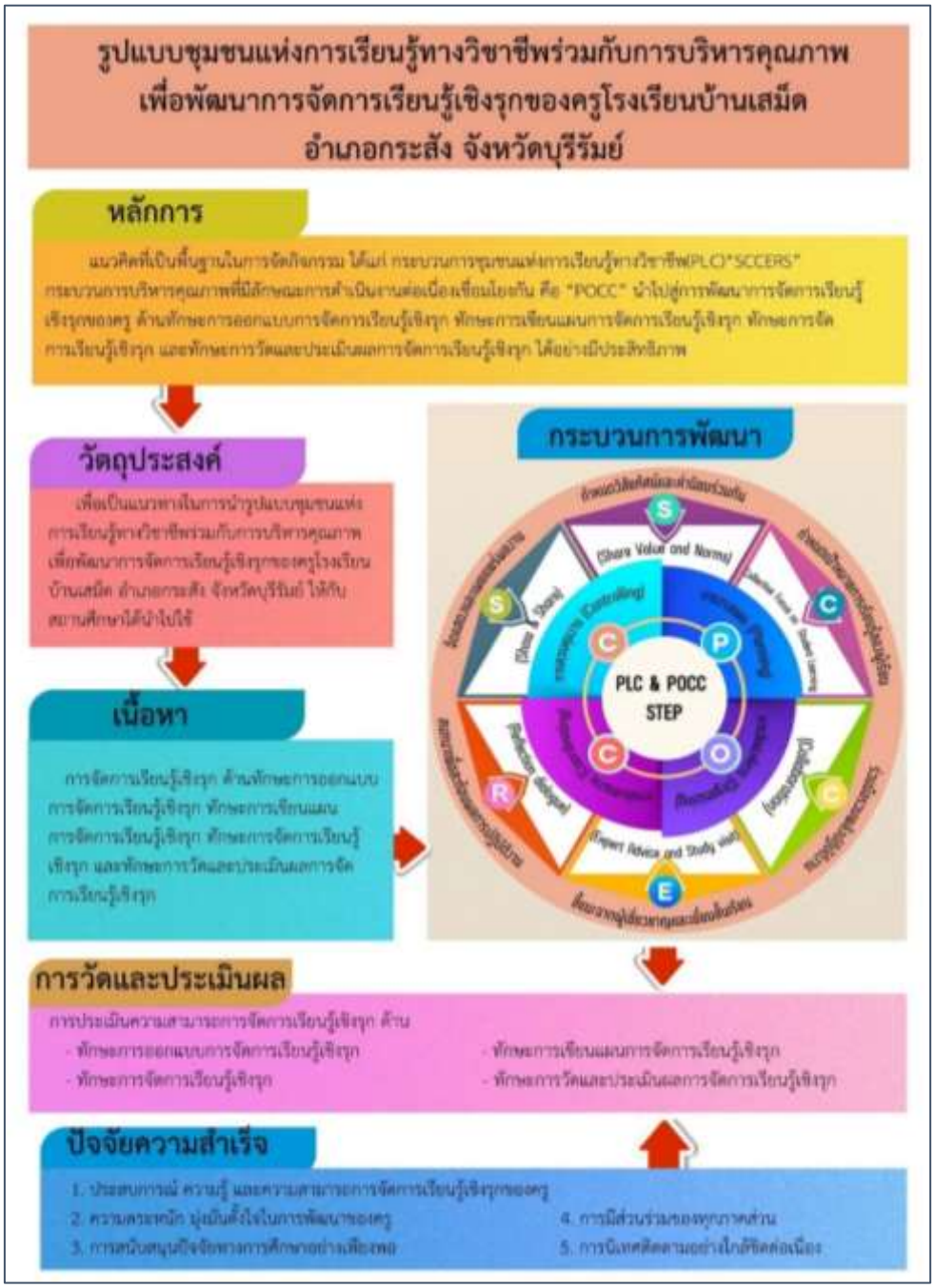
1. การขยายผลการวิจัยสู่เครือข่ายในวงกว้าง ควรศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อดูความยั่งยืนและผลกระทบต่อพัฒนาการของครูและผู้เรียน

2. การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาครู ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาครูที่หลากหลาย เช่น PLC แบบดั้งเดิม PLC บูรณาการกับการบริหารคุณภาพ และเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละบริบท

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) การวัดและประเมินผล 6) ปัจจัยความสำเร็จ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การร่วมมือรวมพลังปฏิบัติงาน 4) การชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญและเยี่ยมชั้นเรียน 5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงาน 6) การจัดแสดงและเผยแพร่ผลงาน ทั้งนี้กระบวนการบริหารคุณภาพมี 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นการวางแผน (Planning) 2) ขั้นการจัดองค์การ (Organizing) 3) ขั้นการประสานงาน (Coordinating) 4) ขั้นการควบคุมงาน (Controlling) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านเสม็ด อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

เจริญ นันไชยวงค์. (2564). *การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับการศึกษาชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนชุมชนบ้านสบเปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4*. (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

บุญเทพ พิศวง. (2563). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้ยุทธศาสตร์ 3 ดีในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม.* (รายงานการวิจัย). เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36.

ยาวิระ หลังปูเต๊ะ. (2563). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองสองปาก*. (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.

โรงเรียนบ้านเสม็ด. (2564). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเสม็ด ปีการศึกษา 2564.* บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อภิชาติ อุ่นเกิด. (2563). *รูปแบบการบริหารโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนนครขอนแก่น*. (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.

อรนลิน จินะฟั้น. (2564). *การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์*. (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.